

Noord-Holland van oudsher minder kerkelijk

Wel geloven, niet ter kerke

NHD 23-12-16

Sam Trompert
s.tromper@hfd.nl

Amsterdam * Kerkbezoek is in de gemeente Beemster, in Noord-Holland, bepaald geen wettelijke bezigheid. Slechts 2,9 procent van de inwoners van 18 jaar en ouder zegt minstens een keer per maand naar de kerk te gaan. Nergens in Nederland is het kerkbezoek lager, blijkt uit vandaag gepresenteerde cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Precies de helft van alle Nederlanders behoort naar eigen zeggen tot een gelovige gemeenschap, zo blijkt uit de cijfers. Hoewel 50 procent zegt gelovig te zijn gaat slechts een op de zes Nederlanders regelmatig naar een religieuze dienst, bijvoorbeeld in een kerk of moskee. Ook andere plaatsen in het 'goddeloze' Noord-Holland scoren laag. Bijvoorbeeld in Wormerland (5,3 procent), Zandvoort (6,2), Castricum (7,0) en Purmerend (7,1) wonen weinig kerkgangers.

Predikant Nico Schroevens, van de Beemsterkerk in Middenbeemster, verklaart het relatief lage kerkbezoek vanwege de Noord-Hollandse volksaard. Van oudsher is de provincie weinig kerkelijk. Sterker nog, 'honderd jaar geleden zaten er hier minder mensen in de kerk dan nu'.

Bunschoten

De gemeente met de meeste kerkgangers is Urk. Daar gaat maar liefst 93,6 procent van de Urkers ter kerke. Een aanzienlijk percentage, want tussen de meest kerktrouwe gemeente en de nummer twee, Bunschoten (Bunschoten-Spakenburg, Eemdijk, Zevenhuizen), zit een groot verschil. Daar bezoekt 66,2 procent minstens een keer per maand de zondagsdienst.

Over het algemeen daalt het aantal gelovigen. In 2010 noemde bijvoorbeeld 55 procent van de Nederlanders zich godsdienstig. De grootste groep is katholiek, iets minder dan een kwart. Daarna vormen protestanten, met 16 procent, de tweede groep gelovigen. Zo'n 5 procent noemt zichzelf moslim en 6 procent behoort tot een ander geloof.

Kerkgangers

Percentage volwassenen die minimaal 1 x per maand naar de kerk gaan per gemeente

Aikmaar	9,5
Beemster	2,9
Bergen	8,1
Beverwijk	9,0
Castricum	7,0
Edam-Volendam	17,3
Enkhuizen	13,2
Heemskerk	11,0
Heerhugowaard	12,4
Heiloo	12,2
Den Helder	11,5
Hollands Kroon	11,8
Hoorn	10,5
Koggenland	17,1
Landsmeer	7,5
Langedijk	10,5
Medemblik	16,1
Oostzaan	7,5
Opmeer	13,7
Purmerend	7,1
Schagen	8,3
Texel	12,3
Uitgeest	9,3
Wormerland	5,3
Waterland	16,7
Zaanstad	14,0

'De tweede zondagsdienst is minder druk'

Bunschoten-Spakenburg * Nee, bovenaan staan ze niet in Bunschoten. Met bijna 94 procent van de inwoners die minstens een keer per maand een kerkdienst bezoekt is Urk ook amper te kloppen. Met ruim 66 procent is de gemeente Bunschoten wel tweede. „Jeej!”, zegt het meisje achter de kassa van evangelische boekwinkel LUV als ze dat hoort. De mensen vormen hier een hechte gemeenschap. Inwoners die buiten de gemeentegrenzen geboren zijn worden geksherend, of misschien wel liefkozend, 'vreemden' genoemd, ook als ze hier al 50 jaar wonen. Slechts het voetbal kan hen verdelen, als SV Spaken-

burg het opneemt tegen IJsselmeervogels. Het christendom is sterk aanwezig in de samenleving van Bunschoten-Spakenburg. Van de negentien zetels in de gemeenteraad zijn er zestien bezet confessionele partijen. En eigenlijk zijn het er zeventien, als je de Spakenburgse Vrijheidspartij meetelt, een PVV-adept die ook wel naar Bijbelverzen verwijst in haar beginselverklaring. De ChristenUnie is met acht zetels de grootste. De VVD verkondigt met twee zetels het seculiere geluid. De bijna 21.000 inwoners hebben keuze genoeg, wat kerken betreft. In totaal zijn het er dertien. En

over het algemeen zitten ze dus vol, zondags, vertelt ouderling Driek van Diermen. In Bunschoten-Spakenburg weet men van wel ontkerkelijking, maar op een andere manier. „De tweede zondagsdienst staat wel onder druk”, zegt Van Diermen. In Bunschoten-Spakenburg is het goed gebruik twee keer naar de kerk te gaan op zondag, maar steeds minder mensen zijn te porren voor die tweede middag- of avonddienst. En dat is jammer, vindt Van Diermen. „Die tweede dienst heeft vaak wat meer diepgang. En je ontmoet elkaar opnieuw.” Het eerste antwoord is niet per se

religieus, op de vraag wat iemand mist die niet naar de kerk gaat. „Sterke verbondenheid”, zegt Van Diermen. „Dan zie je elkaar nauwelijks”, zegt Emmy van Twillert, presentatrice van de christelijke programma's van de lokale omroep LOS. „Samen zijn met elkaar”, zegt de boekverkoopster van LUV. Maar - hoe kan het ook anders in Bunschoten-Spakenburg - er is meer. „Zij missen vooral God”, vult Van Twillert aan. Want, hoewel de kerken in de gemeente goed vol zijn: er blijft plek voor nieuwkomers. De geloofsgemeenschap in Bunschoten-Spakenburg heeft (ten onrechte, volgens Van

Twillert) het imago van strengheid en 'zwarte kousen'. „Er is op de een of andere manier een drempel, terwijl ze heel welkom zouden zijn.” Toch is er geen ruimte voor andere spirituele overtuigingen, zoals in Beemster. Yoga, bijvoorbeeld, komt er niet in. „De boodschap van God moet je niet laten vergiftigen door het occulte”, zegt Van Twillert. Onderling ontstaat juist meer ruimte voor overeenstemming, weet Van Diermen. „Voorheen hadden we tussen de kerken nog wel eens 'gezonde concurrentie'. Maar, aan het einde van de dag zijn we niet zo heel verschillend.”

Gemeenschapszin blijft, ook zonder kerkbezoek

Beemster * De kans dat je in de gemeente Beemster iemand tegenkomt die iedere week in de kerken zit is klein. Slechts 2,9 procent van de inwoners zegt minstens een keer per maand een religieuze dienst te bezoeken. Nergens is dat percentage lager. „Dat geeft een enorme rust”, zegt predikant Nico Schroevers. „Het is een verademing dat we geen macht meer hebben”, vult hij aan. De kerk 'bepaalt' niet meer wat de plek van de vrouw is in de samenleving, of hoe kerkgangers moeten leven. Soms is het lastig, omdat de vaste kern die activiteiten wil organiseren kleiner wordt. Het voordeel, volgens Schroevers, is dat hij echt met een goed verhaal moet komen, als hij wil overtuigen. „Dat maakt heel creatief. Het stimuleert de ondernemersgeest.” Creativiteit is inderdaad nodig. De gemeente Beemster telt bijna 9.000 inwoners en omvat de kernen Middenbeemster, Noordbeemster, Westbeemster en Zuidoostbeemster en de buurtschappen Halfweg en Klaterbuurt. Gelovigen kunnen terecht bij drie kerken: de Keyserkerk in Middenbeemster, de katholieke Johannes de Doperkerk in Westbeemster en de Doopsgezinde kerk in Noordbeemster. Maar de meeste inwoners slaan de zondagsdienst dus over. Een oudere dame in het centrum van Middenbeemster gaat wel, 'niet regelmatig, wel af en toe.' Gevraagd naar wat voor mensen ze treft in de kerk wijst ze naar haar hoofd. „Dit soort. Grijs”, zegt ze. De populatie kerkgangers is inderdaad oud, erkent ook pastoor Luis Weel (74), van de Johannes de Doper. „De nieuwe generatie zoekt wel naar zingeving, maar vindt die in toenemende mate niet in het kerkelijke instituut”, zegt hij. In de winter begroet hij zondags zo'n 40 tot 50 katholieken. De toekomst van het kerkgebouw van de Johannes de Doper is onzeker. Er zijn ideeën om er appartementen van te maken, naast de kerkelijke functie. Niet dat het christelijk geloof onzichtbaar is in de dorpen. Bloemenwinkel Ranonkel, tegenover de Keyserkerk, is naar eigen zeggen 'de gezelligste kerstwinkel in de regio' en verkoopt een variëteit aan kerstspullen, waaronder engeltes. „Als gebouw zit de

kerk wel vol”, zegt eigenaar Harrie Ilst. „Er wordt ontzettend veel georganiseerd in de kerk. Ik heb zelf een keer iets verteld over bloemsierkunst. Daar komen ook mensen op af, maar dan niet vanwege religie.” Dat merkt ook burgemeester (van CDA-huize) Joyce van Beek. „De kerken zijn hele open gemeenschappen.” Het religieuze aspect verdwijnt soms wat naar de achtergrond, in de kerk van predikant Schroevers. Maar dat maakt de kerk wel toegankelijk. Hoewel weinig inwoners maandelijks gaan, is de groep die een paar keer per jaar komt wel groot. Bijvoorbeeld om een optreden van een van de zes koren bij te wonen. Prima, wat Schroevers betreft. „Ik ben blij met een boeddhist dan met een Tea Party-christen”, vertelt hij. Er is in zijn kerk veel ruimte voor andersdenkenden. „Uiteindelijk gaat het om het bieden van zingeving. En er zijn voor mensen die door moeilijke perioden gaan. De gemeenschapszin. Dat blijft.”

Nico Schroever. FOTO HOLLAND MEDIA COMBINATIE

